

ประวัติกลองยาว

กลองเป็นเครื่องมือตีทำด้วยไม้เป็นต้น มีลักษณะกลมกลวง ซึ่งด้วยหนังมีหลายชนิด ถ้าทำด้วยหนังหน้าเดียว มีรูปยาวมากใช้สะพายในเวลาตี เรียกว่ากลองยาวหรือเถิดเทิง ถ้าซึ่งด้วยหนังหน้าเดียว มีรูปกลมแบนและตี้น เรียกว่า กลองรำมะนา ถ้าซึ่งหนัง 2 หน้า ร้อยโยงด้วยสายหนัง เรียกว่ากลองมาลาญ ถ้าร้อยโยงด้วยหวาย เรียกว่า กลองแขก กลองชนะ

ประวัติกลองยาว

กลองยาวได้แบบอย่างมาจากพม่า ในสมัยกรุงธนบุรี หรือต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยที่ไทยกับพม่ากำลังทำสงครามกัน เวลาพักรบ พวกทหารพม่าก็เล่น "กลองยาว" กันสนุกสนาน พวกชาวไทยได้เห็นก็จำแบบอย่างมาเล่นบ้าง แต่บางท่านก็เล่าว่า กลองยาวของพม่าแบบนี้ มีชาวพม่าพวกหนึ่งนำเข้ามาเล่นในงานที่มีกระบวนแห่ เช่น บวชนาค ทอดกฐิน เป็นต้น และนิยมเล่นกันเป็นที่รื่นเริง สนุกสนานในเทศกาลสงกรานต์ และเล่นกันแพร่หลายไปแทบทุกหัวบ้านหัวเมือง วงหนึ่งๆ จะใช้กลองยาวหลายลูกก็ได้ เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงร่วม มี ฉิ่ง, ฉาบเล็ก, กรับ, โหม่ง เรียกการเล่นชนิดนี้ว่า "เถิดเทิง" หรือ "เทิงกลองยาว" ที่เรียกเช่นนี้เข้าใจว่าเรียกตามเสียงกลองที่ตีและตามรูปลักษณะกลองยาว

การทำกลองยาวในต่างประเทศ

กลองยาวแบบนี้ของพม่าเรียกว่า "โอซิ" (OZI) และของชาวไทยอาหมในแคว้นอัสสัมก็มี ลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่กลองยาวของชาวไทยอาหมรูปร่างคล้ายตะโพน คือ หัวท้ายเล็กป่องกลางและเล็กกว่าตะโพน ขึ้นหนังทั้งสองข้าง ผูกสายตีได้ ตามที่ได้เห็นวิธีเล่น ทั้งกลองยาวของพม่า และกลองของชาวไทยอาหม สังเกตดูเห็นเล่นเป็นแบบเดียวกัน อาจจะเลียนอย่างจากกันได้

วัสดุที่ใช้ทำกลองยาว

1. ไม้จริง ใช้ทำตัวกลอง ตอนหน้าใหญ่ ตอนท้ายลักษณะเรียวแล้วบาน ตอนปลาย เป็นรูปดอกลำโพง มีหลายขนาด
2. ข้าวสุก ใช้ติดตรงกลางของหน้ากลอง โดยบดผสมขี้เถ้าเพื่อถ่วงเสียง
3. ผ้าสีหรือ ใช้หุ้มตกแต่งกลองให้สวยงาม
4. หนังสัตว์ ใช้ทำหนังกลอง
5. สายสะพาย ใช้ผูกกลองไว้คล้องสะพายบ่า

อุปกรณ์และวิธีเล่น

กลองยาวเป็นกลองหน้าเดียว รูปร่างทรงยาว ด้านล่างกลึงเป็นรูปคล้ายปากแตร ส่วนบนป่องเล็กน้อยปิดด้วยหนังวัว ซึ่งด้วยเชือกให้ตึง กลองยาวมีหลายขนาดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผู้เล่น ตกแต่งด้วยผ้าสีสวยงาม มีสายสะพายคล้องบ่าเพื่อสะดวกในการเดินตีผู้เล่นกลองยาวจะใช้มือตีทั้งสองมือ บางครั้งตีแบบโลดโผนเพื่อความสนุกสนาน ใช้กำปั้น ศอก เข่า ศีรษะ หรือตอตัวในการตีกลอง ซึ่งต้องใช้ทักษะและความชำนาญในการตี ในระหว่างขึ้นเพลง นักร้องจะทำการรำรำไปตามเพลงแต่ละชนิดเวลาจบหัวหน้าที่อยู่ในหมู่กลองเร่งเตือนว่าจะลงกลองเพื่อจบหรือหยุดเล่น